

Martin Luther jako augustiniánský mnich
(Hans Baldung Grien, 1520)

Georgu Spenleinovi

Wittenberg, 8. dubna 1516

Zbožnému a upřímnému bratru Georgu Spenleinovi, augustiniánskému mnichu v klášteře Memmingen, kterého miluji v Pánu.

Ježíš Kristus!¹

Milost a pokoj Tobě od Boha Otce i Pána Ježíše Krista. Nejdražší bratře Georgu, chci Ti dát vědět, že jsem z prodeje Tvých věcí utržil 2½ zlatých, a sice 1 zl. za bruselské roucho, ½ zl. za objemný svazek Eisenašského² a 1 zl. za kutnu atd. Zbývá ještě pár dalších věcí, např. Baptistovy³ *Eklogy* a Tvé sbírky, u nichž budeš muset oželeť ztrátu, neboť se nám zatím nepodařilo je udat. Těch 2½ zlatých jsme za Tebe předali ctihodnému otci převorovi. Pokud jde o zbývající ½ zl., který mu ještě dlužíš, musíš mu ho ještě doplatit, anebo jej požádej o prominutí dluhu. Vyrozuměl jsem, že by to ctihodnému otci nemuselo být zatěžko, neboť je Ti příznivě nakloněn.

Jinak bych ale rád věděl, jak se daří Tvé duši – zda se už přesytila své vlastní spravedlnosti a našla důvěrně

spočinutí ve spravedlnosti Kristově. V dnešní době se totiž velmi rozmáhá pokušení spoléhat na vlastní skutky, a to zejména mezi těmi, kdo se ze všech sil snaží být spravedliví a dobří, ale neznají Boží spravedlnost, kterou nás tak štědře a zcela zdarma zahrnul v Kristu. Proto se sami ze svých sil snaží konat dobro tak dlouho, až nabydou dojmu, že se mohou postavit před Boha jako lidé ozdobení ctnostmi a zásluhami, což je ovšem ve skutečnosti nemožné. I Ty sám jsi s námi sdílel toto mínění, či spíše mámení – a i já jsem v něm vězel, a ačkoli s tím bludem stále bojuji, ještě jsem ho nepřemohl.

Proto, můj milý bratře, znej Krista, a sice Krista křížovaného.⁴ Uč se jej velebit a sám nad sebou zoufat. Říkej mu: „Ty, Pane Ježíši, jsi mou spravedlností, a já jsem tvůj hřích.⁵ Tys přijal, co bylo mé, a dals mi své. Přijal jsi, co jsi nebyl, a darovals mi, co jsem nebyl já.“ Chraň se, bratře, prahnout po tak velké čistotě, že by sis už sám ani nepřipadal jako hříšník a nechtěl jím být nazván. Kristus totiž přebývá pouze mezi hříšníky.⁶ Proto přece přišel z nebe, kde přebýval mezi spravedlivými, aby mohl přebývat také mezi hříšnými. Přemítej tedy nad jeho láskou, a zakusíš jeho nejsladší útěchu. Vždyť můžeme-li dosáhnout pokoje v duši pouze vlastním

snažením a plahočením, proč tedy Kristus umíral?⁷ V něm nalezneš pokoj jediné, když uvěříš v něj a budeš zoufat nad sebou a svými skutky. Uč se tedy od něj samotného: Když Tě přijal, vzal Tvé hříchy za své a svou spravedlnost učinil Tvou. Věř tomu tedy pevně i Ty, jak se patří – vždyť zlořečený je ten, kdo nevěří.⁸

Podpírej také neukázněné a dosud bloudící bratry. Trpělivě je snášej, ber jejich hříchy na sebe, a máš-li co dobrého, předej to jim. Jak učí Apoštol: „Přijímejte se tedy navzájem, jako Kristus přijal vás do slávy.“⁹ A jinde: „Smýšlejte tak, jak smýšlel Kristus Ježíš: Ačkoli sdílel Boží způsob bytí, ponížil se“¹⁰ atd. Stejně tak i Ty, pokud se považuješ za lepšího než ostatní, nepyšni se tím, jako by to byla nějaká Tvoje zásluha. Vzdej se sám sebe, zapomeň, jaký jsi, buď jako jeden z nich a nes jejich břemena.

Běda by bylo spravedlivému, kdyby se porovnával s druhými, nesnášel ty, kdo jsou horší nežli on, a myslel jen na to, jak uniknout někam do samoty, místo aby byl svou trpělivostí, modlitbou a příkladem užitečný pro druhé. To by znamenalo zakopávat hřivnu Páně¹¹ a nedávat svým spoluslužebníkům, co jim náleží.¹² Pokud jsi tedy Kristovou růží a lilíí,¹³ věz, že musíš růst mezi bodláčím. Jen si dávej pozor, aby ses skrze

netrpělivost, unáhlené soudy nebo skrytou pýchu sám nestal bodlákem. Kristovo království, jak říká žalmista, se nachází uprostřed nepřátel.¹⁴

Proč tedy ještě vězíš uprostřed přátel? Jestliže Ti něco schází, vrhni se na kolena a žádej o to Pána Ježíše; on Tě naučí všemu. Jen pohleď, co vykonal pro Tebe a pro všechny – a naučíš se, co máš sám konat pro druhé. Vždyť kdyby Pán chtěl žít jen mezi dobrými lidmi a zemřít jen za své přátele, za koho by pak vůbec zemřel? A s kým by vůbec býval žil?

Tím se řiď, můj bratře, a modli se za mě. Pán s Tebou!

Wittenberg, ve středu po neděli Misericordias, 1516

Tvůj bratr augustinián, Martin Luther

¹ Luther často začínal své dopisy i jiné spisy Ježíšovým jménem napsaným na zvláštní řádce.

² Míněno dílo Jodoca Trutvettera, jednoho z Lutherových učitelů: *Summulae totius logicae, quod opus maius appellitare libuit, per Iodocum Trutvetter Isenachensem Theologum ... compilatae* (Erfurt, 1510).

³ Giovanni Baptista Mantuanus – ceněný dobový básník († 1518).

⁴ 1. Korintským 2:2

⁵ 2. Korintským 5:21

⁶ Matouš 9:10–13; 11:19; Lukáš 9:34; 19:7; 1. Timoteovi 1:15

⁷ Galatským 2:21

⁸ Marek 16:16

⁹ Římanům 15:7

¹⁰ Filipským 2:5–8

¹¹ Matouš 25:18

¹² Matouš 24:45

¹³ Píseň písní 2:1–2

¹⁴ Žalm 110:2